

FOTO: TORSTEN ANDERSSON

TURISTATTRAKTION. Skogsgårdeeken är med sina mellan 700 och 900 år Hallands äldsta träd. Gunnar Schoberg (t v) har levt i det stora trädets skugga under hela sitt liv.

Den döende eken

Hallands äldsta träd – ska det klara millennieskiftet?

DRÄNGSERED

Hallands största och sannolikt äldsta träd, Skogsgårdeeken i Drängsered, håller på att dö. Kronan har vissnat, och grönskan är sparsam även längre ner. Den 800-åriga eken har en omkrets på nio meter i brösthöjd.

■ – Den började vissna märkbart för fyra år sedan, säger Gunnar Schoberg i Skogsgårde, som misstänker att torra somrar, insektsangrepp och frostsprängning av barkskiktet har påskyndat ekens döds-kamp.

– Bladen har blivit mindre och gulare, säger han och pekar mot ett glesnande lövverk och spretande, döda grenar högre upp.

Gunnar mäter omfånget i

brösthöjd och konstaterar att trädet grovnat i basen sedan hans pojkår. På den tiden kunde han krypa in i trädet genom en hålighet i stammen. Under åren som gått har eken försökt reparera skadan, och hålet har krympt till en smal springa.

Ett inre rum

Tre generationer Schoberg har levt i den mäktiga ekens skugga.

– När min farfar Bengt Carl Johansson kom hit på 1860-talet sågade han bort fem-sex meter av toppen, som riskerade att blåsa ner.

– Av virket gjorde han tolv hackekubbar, såna som användes när man stycker kött. En av kubbarna finns än idag, säger Gunnar.

Eken satte ny krona och bildade med åren ett allt större hålrum nertill i trädets inre.

Hålrummet har använts som lekstuga och som lager för hässjestör, och under några år stod där ekbänkar, där barnen Schoberg brukade sitta och dricka saft.

Sedan några år står det en postlåda med en Gästbok i trädets inre:

– Under en enda sommar skrev över 400 besökare sina namn i boken. Boken visar att folk från både USA, Tyskland och England sökt sig hit för att titta på eken.

Föddes före Vasa

Ekens ålder är inte fastställd, men expertisen gissar att den slog rot för mellan 700 och 900 år sedan, alltså långt in-

SVERIGES STÖRSTA GRAN I GETINGE

Eken i Skogsgårde är inte ensam trädbjässe i Halland. På Fröllinges marker i Getinge växer Sveriges största barrträd, en 44 meter lång Douglasgran, 4,20 meter i omkrets och med en virkesmassa på 34 skogskubikmeter.

• FLER I SVERIGETOPPEN:

Största eken: Rumskulla i Småland, 14 meter i omkrets.

Största lärkträdet: Koberg, Västergötland, längd 41,5 meter, grovlek 4,6 meter, 27 skogskubikmeter.

Äldsta, grövsta och längsta tallen: Äldsta, 712 år, i Mud-dus nationalpark, grövsta i Strängsered, Västergötland, 4,49 meter, längsta i Böda på Öland, 36 meter.

Största lindan: Bringetofta, Småland, 500 år, längd 25 meter, omkrets 9,30 meter.

Största björken: Vika kyrka i Dalarna, omkrets 3,01 meter.

• VÄRLDSTOPPEN:

Världens äldsta: Tall i Californien, 4 700 år.

Världens längsta: Eucalyptus i Australien och redwood i USA, 110 meter.

Världens tjockaste: Montesus-cypress i Mexico 35,8 meter i omkrets.

Världens största krona: Banjanträd i Indien, täcker 12 000 kvadratmeter (som två fotbollsplaner).

Världens största: Sequoia General Sherman i Californien, 83 meter hög, 31,3 meter i omkrets, innehåller 1 500 skogskubikmeter.

TRÄDFAKTA: Bertil Holmén, Nissaryd

nan Gustav Vasa ens var p tänkt.

Den är inte ensam om att vuxit sig stor på platsen.

Vid gårdsplanen står en kraftig, hamlad ask, och mot emot jätteeken finns en lönnstubble, i vars bortmurknade kärna frun på gården, Birgit Schoberg, har planterat t sensköna.

Bredvid växer ett ny vårdträd, en lönn, som Gunnar satte för några år sedan.

Slagrutegubbars teori

– Slagrutegubbar som van här säger att två källädrar möts under gården. Riklig tillgång på vatten kan vara förklaringen till att träden växer så bra just här, säger han.

Den som besöker Skogsgårde bör också titta på den kallade lyftestenen, som gamla tiders drängar skulle lyfta och bära en bit för att få full betalt.

TORSTEN ANDERSSON
0346-3074